

Embridge Nederland B.V.

Willem II Singel 42
6041 HT ROERMOND

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
2025120901257 Definitief besluit op aanvraag Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit voor nieuwe afval inzamelingslocatie ZRD, Ampèreweg 26 Q, Middelburg	800054		

Middelburg, 15 juli 2026

Geachte ,

Op 8 december 2025 hebben wij van u namens Zeeuwse Reinigingsdienst B.V. (hierna: uw cliënt) een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning op grond van artikel 5.1 lid 1 onder e van de Omgevingswet. De aanvraag heeft betrekking op het realiseren en in werking hebben van een nieuwe afval inzamelingslocatie aan de Ampèreweg 26 Q in Middelburg. De ontvangst van deze aanvraag is op 22 januari 2026 bevestigd. In deze brief maken wij onze definitieve beslissing op uw aanvraag bekend.

Alle relevante wet- en regelgeving waar dit besluit op is gebaseerd en waaraan is getoetst vindt u in bijlage 1.

OMGEVINGSOMGEVINGSVERGUNNING VOOR NATURA 2000-ACTIVITEIT MET ZAAKNUMMER 800054

Wij besluiten:

- I. Aan uw cliënt de aangevraagde omgevingsvergunning op grond van artikel 5.1 lid 1 onder e van de Omgevingswet voor het realiseren en in werking hebben van een nieuwe afval inzamelingslocatie aan de Ampèreweg 26 Q in Middelburg te verlenen.
- II. De omgevingsvergunning te verlenen voor onbepaalde tijd.
- III. De voorschriften, zoals opgenomen in onderdeel 1 aan de omgevingsvergunning te verbinden. *Zorgvuldig nakomen van deze voorschriften voorkomt dat we de omgevingsvergunning op grond van artikel 18.10 lid 1 van de Omgevingswet voortijdig intrekken of wijzigen.*
- IV. De volgende documenten deel uit te laten maken van de omgevingsvergunning:
 - DSO verzoekformulier met verzoeknummer 2025120901257 aangevulde versie d.d. 16 april 2026, ons kenmerk 800054-01;
 - Passende beoordeling stikstofdepositie voor project ZRD in Middelburg, rapportnummer Mid.ZRD.25.PB.OW.01, opgesteld door Embridge Nederland B.V. d.d. 31 maart 2026, ons kenmerk 800054-02;
 - Oplegnotitie aanvulling bij de Passende beoordeling ZRD Middelburg, rapportnummer Mid.ZRD.26.ON.OW.01, opgesteld door Embridge Nederland B.V. d.d. 16 april 2026, ons kenmerk 800054-03;

- MijnAansluitingen.nl, aanvraag ZRD Middelburg d.d. 23 oktober 2025, ons kenmerk 800054-04;
- Bestuursverklaring Maatschappelijke Prioriteiten d.d. 20 februari 2026, ons kenmerk 800054-05;
- Bevestiging maatschappelijke prioritering, e-mail van Stedin Netbeheer d.d. 15 april 2026, ons kenmerk 800054-06;
- Stikstofdepositie-onderzoek ten behoeve van de ontwikkeling van ZRD terrein, rapportnummer Sul.ZRD.25.DO.OW.02, opgesteld door Embridge Nederland B.V. d.d. 31 maart 2026, ons kenmerk 800054-07;
- AERIUS-berekening bouwfase met kenmerk RQB1Jrh5rmap d.d. 14 november 2025, ons kenmerk 800054-08;
- AERIUS-berekening gebruiksfase met kenmerk RPsXp9KPuo2M d.d. 26 november 2025, ons kenmerk 800054-09;
- AERIUS-extra beoordeling gebruiksfase met kenmerk RPsXp9KPuo2M d.d. 26 november 2025, ons kenmerk 800054-10

Leest u vooral onderdeel 1 zorgvuldig door, hierin staan de voorschriften die wij aan de omgevingsvergunning verbinden. De motivering van dit besluit vindt u in onderdeel 2 'Overwegingen'. Gedurende de periode van terinzagelegging is iedereen in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze op het ontwerpbesluit kenbaar te maken. Wij hebben geen zienswijzen ontvangen.

De omgevingsvergunning is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele significante negatieve effecten op beschermde natuurwaarden zijn uitsluitend beoordeeld op het te vergunnen project, zoals dit in de aanvraag beschreven is. Het project dient dan ook te worden uitgevoerd conform de aanvraag. Misschien wilt of moet u tijdens de looptijd van de omgevingsvergunning iets veranderen aan de uitvoering. Dat is mogelijk, op voorwaarde dat de verandering geen significante negatieve effecten heeft op de beschermde natuur. Neem altijd van tevoren contact met ons op als u iets aan de uitvoering wilt veranderen. Het kan namelijk zijn dat u dan een aangepaste omgevingsvergunning nodig heeft. U kunt ons bereiken via het e-mailadres natuurbescherming@zeeland.nl. Vermeld hierbij altijd het zaaknummer.

Bij de beoordeling van onderhavige aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan de Natura 2000-activiteit uit de Omgevingswet en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Mogelijk zijn er voor de activiteiten waarop de aanvraag betrekking heeft nog andere bepalingen van toepassing. Wij wijzen u erop dat het kan zijn dat voor het uitvoeren van uw project alsnog een omgevingsvergunning voor andere activiteiten uit de Omgevingswet vereist kan zijn. Daarnaast moet u altijd voldoen aan de zorgplicht.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,
Namens deze,

Unitmanager Natuurbescherming

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

Beroep

Bent u het niet eens met dit besluit? En raakt dit besluit uw belangen? Dan kunt u beroep instellen bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant. U richt uw beroep aan team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. U moet hiervoor griffierecht betalen.

In het beroepschrift zet u:

- uw naam en adres;
- de datum waarop u het beroepschrift schrijft;
- tegen welk besluit u beroep instelt (stuur als het kan een kopie van het besluit mee);
- waarom u het niet eens bent met het besluit; en
- uw handtekening.

Het beroepschrift moet u binnen zes weken indienen. Deze termijn begint te lopen op de dag na bekendmaking van het besluit. Als u het beroepschrift niet op tijd heeft ingediend, is het mogelijk niet-ontvankelijk. Dit betekent dat uw beroepschrift niet inhoudelijk wordt behandeld.

Voor meer informatie of digitale indiening kijkt u op www.rechtspraak.nl of <https://mijn.rechtspraak.nl>.

Voorlopige voorziening

Tijdens de beroepsprocedure blijft het besluit geldig. Is er sprake van een spoedeisende situatie? Dan kunt u een voorlopige voorziening aanvragen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant. U richt het verzoek aan team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. U moet hiervoor griffierecht betalen. Meer informatie vindt u op www.rechtspraak.nl of <https://mijn.rechtspraak.nl>.

1. VOORSCHRIFTEN

1. Het project dient strikt conform de omgevingsvergunningaanvraag en de daarbij behorende bijlagen te worden uitgevoerd, voor zover niet in strijd met de voorschriften in deze omgevingsvergunning.
2. De omgevingsvergunning, inclusief de aanvraag moet op de locatie aanwezig zijn. Medewerkers moeten op de hoogte zijn van de omgevingsvergunning en de daarin opgenomen voorschriften.
3. Vanaf de start van de gebruiksfase van het project geldt voor het materieel met een kleiner vermogen (zoals bijvoorbeeld heftrucks) waarvoor geen 100kVA aansluiting noodzakelijk is dat direct en uitsluitend gebruik mag worden gemaakt van elektrische varianten.
4. Grof huishoudelijk afval (GHA) moet op locatie worden geshredderd alvorens het wordt afgevoerd.
5. Zolang (delen van) het materieel (werktuigen) nog niet volledig elektrisch kunnen worden ingezet, moet voor dit materieel HVO-brandstof (Hydrotreated Vegetable Oil) worden gebruikt.
6. Zodra de netbeheerder de aansluitverzwaring heeft gerealiseerd en de benodigde netcapaciteit beschikbaar is, moet de volledige elektrificatie van het materieel onverwijld worden uitgevoerd en afgerond.
7. Wanneer de datum van beschikbaarstelling/inbedrijfstelling van de zwaardere aansluiting bekend is, wordt het bevoegd gezag hier onverwijld van op de hoogte gesteld. Daarbij wordt ter goedkeuring een plan van aanpak ingediend ten invulling van het bepaalde in voorschrift 6.
8. De overgangsfase, waarin nog niet al het materieel volledig elektrisch kan worden ingezet, duurt maximaal vijf jaar, gerekend vanaf de datum van bekendmaking van deze omgevingsvergunning.

2. OVERWEGINGEN

A. Weergave van de feiten

1. Omgevingsvergunningaanvraag

U heeft namens uw cliënt een aanvraag om een omgevingsvergunning ingediend voor het realiseren en in werking hebben van een nieuwe afval inzamelingslocatie aan de Ampèreweg 26 Q in Middelburg. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer: 800054

In onderling overleg hebben wij op 22 januari 2026 de behandeling van uw aanvraag aangehouden om u in de gelegenheid te stellen om tot een specifieke onderbouwing van uw aanvraag te komen. Wij hebben op 16 april 2026 aanvullende gegevens ontvangen. Na ontvangst van de aanvullende gegevens hebben wij de toetsing van de aanvraag voortgezet. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een omgevingsvergunning is vereist. De aanvraag is dan ook verder in behandeling genomen. De termijn voor het nemen van het besluit is opgeschort vanaf 22 januari 2026 tot de dag waarop de aanvraag is aangevuld.

Uw cliënt is voornemens om een nieuw afval overslagstation op te richten voor de op- en overslag en bewerking van diverse soorten afval. De activiteiten zullen plaatsvinden in twee aanwezige bedrijfshallen.

De volgende activiteiten zullen worden uitgevoerd:

- De op- en overslag van bouw en sloopafval, inclusief gips-houdend bouw materiaal;
- De op en overslag van glas;
- De op- en overslag van huishoudelijk afval;
- De op- en overslag van grof huishoudelijk afval;
- Het verkleinen van grof huishoudelijk afval;
- De op en overslag van papier en karton;
- De op- en overslag van PMD/PMD+;
- De op en overslag van textiel en kleding;
- Het in gebruik hebben van kantoor/kantine faciliteit;
- Het in gebruik hebben van een weegbrug;
- Het in gebruik hebben van een spoel- en tankplaats;
- Het uitwendig reinigen van eigen materieel en werktuigen;
- Het lossen van diesel;
- Het stallen van materiaal en materieel.
- Het afleveren van brandstoffen aan eigen materieel en werktuigen.
- Het in gebruik hebben van een werkplaats

ZRD Middelburg vervult een maatschappelijk relevante functie binnen de gemeentelijke afvalketen. De nieuwe locatie aan de Ampèreweg zal worden gebruikt voor de op- en overslag en, waar aan de orde, beperkte bewerking (shredderen: uitsluitend grof huishoudelijk afval) van diverse afvalstromen. Daarmee draagt de inrichting bij aan een doelmatige en betrouwbare uitvoering van de inzameling, bundeling en afvoer van gemeentelijke afvalstromen. Het project is daarom van concreet belang voor de openbare dienstverlening en voor een ordelijke en doelmatige verwerking van afvalstromen binnen het verzorgingsgebied.

Het doel is om te komen tot een situatie waarin op de projectlocatie uitsluitend gewerkt wordt met 100% elektrisch materieel, waaronder een elektrische overslagkraan en shovel. Hiervoor is een elektriciteitsaansluiting van 100 kVA noodzakelijk. Omdat deze pas over enkele jaren gerealiseerd kan zijn, wordt een tijdelijke situatie aangevraagd met een conventionele overslagkraan en shovel. Uw cliënt committeert zich aan het volgende einddoel:

- Een eindsituatie met inzet van 100% elektrische werktuigen voor de activiteiten die in de gebruiksfase relevant zijn voor stikstofemissie en depositie, zodanig dat de stikstofdepositie in de eindsituatie (op basis van AERIUS) 0,00 N/ha/jaar bedraagt.

In de voorschriften is geborgd dat dit project binnen vijf jaar volledig elektrisch moet zijn. Hierdoor is er sprake van een tijdelijke stikstofemissie volgend uit dit project.

2. Omgevingsvergunningplicht

Het is verboden om zonder omgevingsvergunning van Gedeputeerde Staten (hierna: GS) projecten te realiseren die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante negatieve effecten kunnen hebben op een Natura 2000-gebied. Het aangevraagde project vindt niet plaats in of grenzend aan een Natura 2000-gebied. Vanuit het project komt echter stikstof vrij in de vorm van stikstofoxiden (146,1 kg/jaar in de bouwfase en 424,4 kg/jaar in de gebruiksfase) en ammoniak (5,0 kg/jaar in de bouwfase en 14,2 kg/jaar in de gebruiksfase). Deze stikstof slaat (ook) neer op grotere afstanden van de projectlocatie en dus mogelijk ook in Natura 2000-gebieden. Uit de bij de aanvraag gevoegde AERIUS-berekeningen blijkt dat dit alleen in de gebruiksfase het geval is. Significante negatieve effecten van de gebruiksfase van dit project op de beschermde natuurwaarden zijn daarom op voorhand niet uit te sluiten. De bouwfase van het project kan buiten beschouwing blijven.

Doordat de projectlocatie niet is gelegen in het Natura 2000-gebied en gelet op de aard van de aangevraagde activiteiten, zijn wij van mening dat alleen de stikstofuitstoot mogelijk significante negatieve effecten op de beschermde natuurwaarden kan hebben en daarom reden is voor omgevingsvergunningplicht. Andere mogelijke effecten zijn naar onze mening op voorhand uit te sluiten. Om deze reden wordt in de aanvraag en in deze omgevingsvergunning alleen de stikstofuitstoot vanuit de gebruiksfase van dit project beschouwd.

U gaat in de omgevingsvergunningaanvraag in op de eventuele significante negatieve effecten van uw project op de beschermde natuurwaarden. Uw aanvraag betreft een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied en is niet opgenomen in een beheerplan.

GS houden bij het verlenen van de omgevingsvergunning rekening met de gevolgen die het project kan hebben voor een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied. GS verlenen uitsluitend een omgevingsvergunning, indien de zekerheid is verkregen dat het aangevraagde project geen significante negatieve effecten zal hebben op de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied.

3. Bevoegd gezag

GS van de provincie waarin de aangevraagde handeling plaatsvindt, zijn het bevoegde gezag om op de omgevingsvergunningaanvraag te besluiten. De handelingen vinden geheel binnen de grenzen van de provincie Zeeland plaats. GS van Zeeland zijn daarom bevoegd om op uw aanvraag een besluit te nemen. Er zijn geen nadelige gevolgen op Natura 2000-gebieden buiten de provincie Zeeland of in België], waardoor instemming van andere Nederlandse of Vlaamse provincies niet aan de orde is.

4. Procedure

Op deze procedure is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) toegepast.

Op 27 mei 2026 is kennis gegeven van het ontwerpbesluit via het Provinciaal Blad (te raadplegen op <http://www.officielebekendmakingen.nl>) en heeft iedereen de mogelijkheid gehad om dit ontwerpbesluit met bijbehorende documenten in te zien.

Iedereen heeft van 27 mei tot en met 8 juli 2026 de mogelijkheid gehad op het ontwerpbesluit hun zienswijze kenbaar te maken.

Tegen het ontwerpbesluit zijn geen zienswijzen ingediend.

Tegen dit besluit staat beroep open zoals in het besluit onder "rechtsmiddelen" is aangegeven. De kennisgeving van het definitieve besluit kan eveneens worden geraadpleegd via de bovengenoemde media.

B. Toetsing

1. Beoordeling en toetsingskader

Wij toetsten de aanvraag aan de Omgevingswet, het Omgevingsbesluit, het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) en het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal). Ook toetsten wij de aanvraag aan het provinciale beleid voor de Natura 2000-gebieden.

Voor ieder project waarvoor een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit nodig is, beoordeelt het bevoegd gezag of een omgevingsvergunning kan worden verleend.

2. Algemene doelen en kernopgaven Natura 2000

In de aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen opgenomen die een specifieke uitwerking van de algemene doelen en kernopgaven per Natura 2000-gebied vormen. De mogelijke significante negatieve effecten van het te vergunnen project op die instandhoudingsdoelstellingen zijn beoordeeld. Die beoordeling is de kern van deze omgevingsvergunning.

3. Beoordeling van effecten op instandhoudingsdoelstellingen en overige aspecten

De beoordeling van de aanvraag ziet in de eerste plaats op de effecten door stikstofdepositie vanwege het project op habitattypen, habitatsoorten, aangewezen broedvogels en aangewezen niet-broedvogels in de Natura 2000-gebieden Manteling van Walcheren, Westerschelde & Saeftinghe en Oosterschelde en het provinciaal beleid. Gelet op de uitkomsten van de berekeningen met AERIUS-Calculator zijn effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van andere Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten.

De beoordeling ziet ook op de effecten van de stikstofdepositie vanuit het project op typische soorten in een Natura 2000-gebied waarvoor het gebied niet is aangewezen voor zover effecten op die typische soorten de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied kunnen aantasten, zoals bepaald in het arrest van het Europese Hof van Justitie van 7 november 2018 (ECLI:EU:C:2018:883).

Instandhoudingsdoelstellingen:

Beoordeling van effecten op habitattypen

Hieronder worden de mogelijke effecten door stikstofdepositie beschouwd. Voor de uitgangspunten verwijzen wij naar de bij deze aanvraag behorende documenten:

- Passende beoordeling stikstofdepositie voor project ZRD in Middelburg, rapportnummer Mid.ZRD.25.PB.OW.01, opgesteld door Embridge Nederland B.V. d.d. 31 maart 2026, ons kenmerk 800054-02;
- Oplegnotitie aanvulling bij de Passende beoordeling ZRD Middelburg, rapportnummer Mid.ZRD.26.ON.OW.01, opgesteld door Embridge Nederland B.V. d.d. 16 april 2026, ons kenmerk 800054-03;
- Stikstofdepositie-onderzoek ten behoeve van de ontwikkeling van ZRD terrein, rapportnummer Sul.ZRD.25.DO.OW.02, opgesteld door Embridge Nederland B.V. d.d. 31 maart 2026, ons kenmerk 800054-07.

Bij de aanvraag is een AERIUS-berekening gevoegd, waaruit blijkt dat het project leidt tot een berekende stikstofdepositie van maximaal 0,01 mol N ha/jaar op stikstofgevoelige habitattypen in drie verschillende Natura 2000-gebieden. In diverse hexagonen waarop depositie plaatsvindt wordt de kritische depositiewaarde (hierna: KDW) voor diverse habitattypen reeds overschreden of bijna overschreden. De depositie vanuit het project zou op de betreffende habitattypen in deze hexagonen mogelijk kunnen leiden tot een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied. Overschrijding van de KDW vormt namelijk een indicatie dat een toename van de stikstofdepositie kan leiden tot aantasting van de natuurwaarden. De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) heeft in de uitspraak van 29 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:1764) bevestigd dat de KDW echter niet geldt als een absolute grenswaarde. Het is dus niet zo dat habitattypen waarvan de KDW wordt overschreden automatisch in een slechte staat van instandhouding verkeren.

Uit het bij dit besluit behorende document "oplegnotitie aanvulling bij de Passende beoordeling ZRD Middelburg", rapportnummer Mid.ZRD.26.ON.OW.01, opgesteld door Embridge Nederland B.V. d.d. 16 april 2026, ons kenmerk 800054-03 blijkt dat de berekende depositie strikt tijdelijk is.

Hieronder wordt per relevant Natura 2000-gebied en per habitatype waarop een depositietoename wordt berekend onderbouwd dat in dit geval geen sprake is van een significant negatief effect door de berekende tijdelijke toenames van stikstofdepositie.

Westerschelde & Saeftinghe

Het project leidt in dit Natura 2000-gebied tot een tijdelijke stikstofdepositie van 0,01 mol N per hectare per jaar op ZGH1330B – Schorren en zilte graslanden (binnendijks). Dit betreft een zeer geringe waarde en de depositie vindt plaats op een zeer kleine oppervlakte (0,22 ha), wat slechts 0,78% is van de totale oppervlakte van habitatype H1330B in dit Natura 2000- gebied.

De instandhoudingsdoelstelling van H1330B in dit Natura 2000-gebied richt zich op behoud van de oppervlak en behoud van de kwaliteit. Het habitatype maakt bovendien deel uit van kernopgave 1.19, waarin het behoud en de ontwikkeling van binnendijkse brakke gebieden zijn opgenomen, mede vanwege hun functie voor kustbroedvogels en als onderdeel van de ecologische gradiënten van het estuariene landschap.

De staat van instandhouding van H1330B in het gebied wordt als gunstig beoordeeld voor wat betreft de oppervlakte. Deze is in de afgelopen jaren toegenomen van 4,8 hectare naar 9,7 hectare, een verdubbeling van meer dan 100 procent.

De belangrijkste knelpunten voor de kwaliteit van het habitat zijn niet stikstofgerelateerd, maar worden gevormd door hydrologische condities, vegetatiesuccessie, predatie en verstoring.

Het project veroorzaakt geen effecten op hydrologische randvoorwaarden, beheerregimes of verstoringsbronnen die de habitatkwaliteit van H1330B zouden kunnen beïnvloeden. De tijdelijke toename van 0,01 mol N/ha/jaar leidt daarom niet tot een verandering van de abiotische omstandigheden of tot een toename van bestaande knelpunten zoals vegetatiesuccessie, verzilting, verdroging, predatie of recreatieve verstoring. De bestaande beheermaatregelen blijven volledig toereikend om de kwaliteit van het habitat te behouden en verder te ontwikkelen.

Conclusie

Er kan met volledige zekerheid worden uitgesloten dat de beoogde activiteit leidt tot significante negatieve effecten op de staat van instandhouding of de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor H1330B – Schorren en zilte graslanden (binnendijks) in het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe.

Oosterschelde

Het project leidt in dit Natura 2000-gebied tot een tijdelijke stikstofdepositie van 0,01 mol N per hectare per jaar op H1330B – Schorren en zilte graslanden (binnendijks). Dit betreft een zeer geringe waarde en de depositie vindt plaats op een zeer kleine oppervlakte (11,5 m²), wat minder dan 0,1% is van de totale oppervlakte van dit habitatype in dit Natura 2000-gebied.

De instandhoudingsdoelstelling voor H1330B in dit Natura 2000-gebied richt zich op uitbreiding van de oppervlak en behoud van de kwaliteit. Deze doelstellingen maken deel uit van de bredere kernopgave om binnendijkse brakke gebieden ecologisch robuuster te maken en geschikt te houden als habitat voor diverse soorten die van dergelijke milieus afhankelijk zijn.

De Natuurdoelanalyse en Ecologische Evaluatie geven aan dat de oppervlakte afname grotendeels het gevolg is van verschillen in karteringsmethodiek, waarbij T1 nauwkeuriger in kaart is gebracht. Hierdoor kan uit de vergelijking geen betrouwbare trend worden afgeleid. Tegelijkertijd blijkt uit beide documenten dat spontane uitbreiding van dit habitatype binnen de Oosterschelde niet te verwachten is, omdat het habitatype alleen ontstaat wanneer specifieke hydrologische en geomorfologische condities doelgericht worden gerealiseerd.

De belangrijkste drukfactoren zijn hydrologisch en beheer-gerelateerd, niet stikstof-gestuurd.

De vegetatie van binnendijkse zilte graslanden wordt in hoge mate bepaald door factoren zoals zoutgehalte, waterhuishouding, mate van overstroming, kwel en successiedynamiek. Stikstofdepositie speelt hierbij slechts een secundaire rol. De omvang van een tijdelijke depositie van 0,01 mol N per hectare per jaar is te gering om enige invloed uit te oefenen op de groeisnelheid van snelgroeiende soorten of om de concurrentieverhoudingen binnen de vegetatie te veranderen. Het effect op de samenstelling van de vegetatie is daarom nihil. Daarnaast is dit niet het type habitat waarin abrupte omslagpunten ontstaan door stikstofbelasting; de kwaliteit wordt vooral bepaald door hydrologische dynamiek en zilt condities.

Ook in relatie tot het beheer is het effect verwaarloosbaar. Regulier beheer zoals maaien, begrazing of verwijderen van opslag voert jaarlijks vele malen meer stikstof af dan de tijdelijke toename van 0,01 mol N per hectare per jaar toevoegt. Hierdoor is extra beheer niet noodzakelijk en verandert de effectiviteit van het bestaande beheer niet.

Gelet op het bovenstaande is het uitgesloten dat het project ergens binnen het habitattype tot een lokale of gebiedsbrede achteruitgang van de kwaliteit leidt. De bestaande knelpunten, waaronder de beperkte toevoer van zout of brak water en de gevoeligheid voor successie, worden door de extra tijdelijke depositie van 0,01 mol niet in enige mate versterkt. De realisatie van uitbreidingsdoelen hangt uitsluitend af van hydrologische en beheermaatregelen en staat volledig los van de minimale depositietoename.

Conclusie

Er kan met zekerheid worden uitgesloten dat het project significante negatieve effecten heeft op de staat van instandhouding of de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van H1330B in Natura 2000-gebied Oosterschelde

Manteling van Walcheren

Het project leidt in dit Natura 2000-gebied tot een berekende tijdelijke toename van stikstofdepositie op de volgende habitattypen:

- H2130B – Grijze duinen (kalkarm)
- H2180Abe – Duinbossen (droog), berken-eikenbos
- H2180C – Duinbossen (binnenduinrand)
- H2180B – Duinbossen (vochtig)
- H2160 – Duindoornstruwelen
- H2180Ao – Duinbossen (droog), overig
- H2120 – Witte duinen
- H2190Aom – Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen
- H2130C – Grijze duinen (heischraal)
- H2190B – Vochtige duinvalleien (kalkrijk)
- H2130A – Grijze duinen (kalkrijk)
- H2190C – Vochtige duinvalleien (ontkalkt)
- H2190Ae – Vochtige duinvalleien (open water), (matig) eutrofe vormen

Hieronder volgt een beoordeling per habitattype. De habitattypen H2160, H2180B, H2180C en H2190Ae zijn in de hexagonen die geraakt worden door het project niet overbelast of naderend overbelast en zijn daarom niet meegenomen in de beoordeling. Op deze habitattypen is er op voorhand geen sprake van een significant negatief effect door het project.

In de instandhoudingsdoelstellingen, het beheerplan en de natuurdoelanalyse is geen onderverdeling binnen habitattypen opgenomen. De habitattypen H2180Abe en H2180Ao zijn daarom gezamenlijk beoordeeld onder het overkoepelende habitattype H2180A. Habitattype H2190Aom wordt beoordeeld onder H2190A.

H2130B – Grijze duinen (kalkarm)

Het project leidt tot een tijdelijke stikstofdepositie van 0,01 mol N per hectare per jaar op H2130B. Dit betreft een zeer geringe waarde op 41,39 ha in dit Natura 2000-gebied.

De instandhoudingsdoelstelling in dit Natura 2000-gebied richt zich op uitbreiding van de oppervlak en verbetering van de kwaliteit. Hoewel het type in omvang beperkter voorkomt dan de kalkrijke variant H2130A, heeft het in dit gebied een belangrijke ecologische functie als onderdeel van de gradiënt van duinhabitats die elkaar in ruimtelijke en functionele zin versterken.

Uit de natuurdoelanalyse blijkt dat de huidige kwaliteit van het habitattype overwegend wordt beoordeeld als goed, maar lokaal komen matige kwaliteiten voor, vooral in situaties waar vergrassing, verruiging of verbossing optreedt. De voedselrijkdom en zuurgraad binnen deze kalkarme duinen worden mede beïnvloed door de atmosferische depositie van stikstof. In delen van de Manteling wordt de kritische depositiewaarde overschreden, maar door het beheer wordt vergrassing op veel plaatsen tegengegaan en blijft de kwaliteit van het habitattype in belangrijke mate behouden.

De belangrijkste knelpunten betreffen het afnemen van natuurlijke dynamiek, het dichtgroeien van open graslanden door successie naar struiken en bos en de toename van ruigtesoorten wanneer

beheer achterwege blijft. De gebiedsanalyse en het beheerplan geven aan dat vergrassing in het bijzonder optreedt in situaties waar maaibeheer of begrazing ontbreekt. Begrazing is een cruciaal onderdeel van het behoud van het open karakter van dit habitatype. Zowel grote grazers als konijnen spelen hierbij een rol. De konijnenpopulatie, die in het verleden sterk is afgenomen, heeft zich de laatste jaren enigszins hersteld, maar de begrazingsdruk wordt nog steeds als onvoldoende gezien om op alle locaties vergrassing effectief tegen te gaan. Verzuring vormt daarnaast een structurele drukfactor voor dit habitatype, omdat de kalkarme ondergrond een beperkte buffercapaciteit heeft. Waar deze verzuring zich voortzet, kan een verschuiving optreden naar heidevegetaties. Dit risico wordt versterkt wanneer stikstofdepositie structureel hoog is, omdat dit zowel de verzuring als de groei van concurrerende soorten stimuleert.

De structuur en functie van het habitatype worden in het beheerplan als overwegend goed beoordeeld, mede dankzij het bestaande beheerregime. Het beheerplan en de natuurdoelanalyse geven aan dat het behoud van de openheid en de dynamiek essentieel is voor het functioneren van dit habitatype. De effectiviteit van beheermaatregelen blijkt in het veld zichtbaar doordat op verschillende locaties door plaggen, maaien en begrazing open en soortenrijke grijze duinen behouden blijven.

Het open karakter van H2130B wordt bepaald door de mate van dynamiek en de aanwezigheid van voldoende begrazing. De tijdelijke toename van stikstofdepositie verandert deze omstandigheden niet. Er is geen sprake van hydrologische veranderingen of ruimtelijke ingrepen die de successierichting van het habitatype beïnvloeden. De zeer beperkte tijdelijke depositietoename leidt niet tot extra vergrassing of verruiging en heeft geen aantoonbare invloed op verzuring, voedselrijkdom of de aanwezigheid van kenmerkende vegetatietypen. Daarmee wordt geen van de bestaande knelpunten vergroot of versneld. Daarmee kan met zekerheid worden uitgesloten dat de tijdelijke projectbijdrage leidt tot significante negatieve effecten op de staat van instandhouding of de instandhoudingsdoelstellingen van H2130B – Grijze duinen (kalkarm) binnen de Manteling van Walcheren.

H2180Abe – Duinbossen (droog), berken-eikenbos, H2180Ao – Duinbossen (droog), overig
Het project leidt tot een tijdelijke stikstofdepositie van 0,01 mol N per hectare per jaar op H2180A. Dit betreft een zeer geringe waarde op een kleine oppervlakte in dit Natura 2000-gebied.

De instandhoudingsdoelstelling in dit Natura 2000-gebied richt zich op behoud van de oppervlak en behoud van de kwaliteit. De doelstelling richt zich op het behouden van structuurrijke duinbossen met voldoende open plekken, variatie in leeftijdsopbouw en een goed ontwikkelde kruid- en struiklaag waarin kenmerkende soorten voorkomen. Tevens is het van belang dat natuurlijke verjonging van eik en berk kan plaatsvinden, zodat de continuïteit van het habitatype verzekerd blijft. Omdat de bodem van dit habitatype gevoelig is voor verzuring en vermesting, vormt het tegengaan van verdere voedingsstoffenaccumulatie een belangrijk onderdeel van de instandhoudingsstrategie.

Uit de natuurdoelanalyse blijkt dat de staat van instandhouding van H2180A in de Manteling van Walcheren varieert van matig tot redelijk. In sommige delen is sprake van een goed ontwikkelde bosstructuur met kenmerkende soorten, maar in andere delen treden ontwikkelingen op die de kwaliteit onder druk zetten. Tot de belangrijkste knelpunten behoren verdichting van de ondergroei door braam en adelaarsvaren, het verdwijnen van open plekken, het ontbreken van voldoende verjonging van berk en eik, en de aanwezigheid van exoten zoals Amerikaanse vogelkers. Daarnaast zorgt een afname van natuurlijke dynamiek ervoor dat de bossen op sommige plaatsen relatief homogeen en donker worden, waardoor de typische soortenrijkdom van droge duinbossen afneemt.

In het beheerplan wordt stikstofdepositie benoemd als een relevante drukfactor voor droge duinbossen. Door de combinatie van atmosferische depositie en natuurlijke verzuring in oude duinen kan de zuurgraad van de bodem verder toenemen. Deze verzuring beïnvloedt het bodemleven, de strooiselafbraak en de beschikbaarheid van nutriënten. Een meer zure, stikstofrijke bodem kan leiden tot dominantie van snelgroeiende soorten zoals braam en bochtige smelev, die de ondergroei kunnen verarmen en natuurlijke verjonging kunnen verstoren. Hoewel de exacte bijdrage van stikstofdepositie aan deze knelpunten per locatie verschilt, is het duidelijk dat de overschrijding van de kritische depositiewaarde in delen van het gebied een structurele druk vormt.

Het beheer in de Manteling van Walcheren richt zich op het behoud van structuurrijke, gevarieerde bosopstanden. Hiervoor worden maatregelen uitgevoerd zoals het creëren van open plekken, het verwijderen van opslag, het terugdringen van dominante ondergroei-soorten, het bestrijden van exoten en het lokaal verwijderen van strooisel. Het verwijderen van strooisel is met name relevant in droge duinbossen, omdat de strooisellaag zeer grote hoeveelheden stikstof kan bevatten. De

natuurdoelanalyse geeft aan dat deze maatregelen noodzakelijk zijn om de kwaliteit van H2180A te behouden en bestaande knelpunten te verminderen. De effectiviteit van het beheer is zichtbaar in de delen van het gebied waar open plekken aanwezig zijn en waar verjonging van eik en berk plaatsvindt. De belangrijkste uitdaging blijft het tegengaan van verdichting en verruiging van de ondergroei en het handhaven van een gevarieerde bosstructuur.

Het habitatype H2180A – Duinbossen (droog) kent in de Manteling van Walcheren bestaande knelpunten die vooral worden veroorzaakt door afnemende dynamiek, veroudering van bosstructuren, verdichting van de ondergroei, verzuring en verruiging. Deze knelpunten zijn niet gerelateerd aan marginale variaties in stikstofdepositie maar aan structurele en langdurige processen en het algehele beheerregime. Door de inzet van gericht beheer, inclusief het creëren van open plekken, het verwijderen van opslag en het lokaal verwijderen van strooisel, wordt de kwaliteit van het habitatype op veel plaatsen behouden of verbeterd. De tijdelijke toename in stikstofdepositie van maximaal 0,01 mol stikstof per hectare per jaar als gevolg van het project heeft geen significante invloed op de vegetatie, bodemchemie, structuur of functie van het habitatype. Ook heeft de bijdrage geen effect op de effectiviteit of omvang van beheermaatregelen. Daarmee kan met voldoende zekerheid worden uitgesloten dat de projectbijdrage leidt tot significante negatieve effecten op de staat van instandhouding van H2180A – Duinbossen (droog) binnen de Manteling van Walcheren.

H2120 – Witte duinen

Het project leidt tot een tijdelijke stikstofdepositie van 0,01 mol N per hectare per jaar op H2120. Dit is een zeer geringe waarde op een kleine oppervlakte (1,12 ha). Dit is 3,89% van de totale oppervlakte van habitatype H2120 in dit Natura 2000-gebied.

De instandhoudingsdoelstelling in dit Natura 2000-gebied richt zich op behoud van de oppervlak en behoud van de kwaliteit. Hoewel het areaal van H2120 in het verleden is afgenomen ten opzichte van de referentieperiode, is de laatste jaren sprake van een lichte toename door het verwijderen van struweel en het lokaal vergroten van verstuing. De landelijke staat van instandhouding wordt als gunstig beoordeeld en de kwaliteit binnen de Manteling van Walcheren is overwegend goed.

Het beheerplan en de natuurdoelanalyse laten zien dat het habitatype lange tijd onder druk heeft gestaan door successie naar grijze duinen en duindoornstruwelen, voornamelijk veroorzaakt door afnemende zanddynamiek. In de recente beheerperiode is echter op diverse plaatsen struweel verwijderd, waardoor lokaal ruimte voor verstuing is teruggekeerd en delen van H2120 opnieuw zijn ontwikkeld. De vegetatiekundige kwaliteit van het grootste deel van het areaal wordt als goed beoordeeld; slechts een beperkt deel behoort tot de categorie matig. De typische soorten, waaronder kenmerkende paddenstoelen en enkele vaatplanten, komen voornamelijk voor langs de buitenrand van het habitatype, waar de dynamiek het grootst is. Hoewel de gegevens tussen verschillende inventarisatiemetingen niet volledig vergelijkbaar zijn, wordt de kwaliteit van de typische soorten overwegend als stabiel beoordeeld.

De knelpunten voor H2120 in dit Natura 2000-gebied hebben voornamelijk betrekking op dynamiek, verstuing en successie naar grijze duinen en duindoornstruwelen. Deze processen worden gedreven door beheer, door de aanwezigheid of afwezigheid van struweel, door recreatiedruk en door natuurlijke kustprocessen. De tijdelijke extra stikstofdepositie van 0,01 mol N per hectare per jaar heeft op deze factoren geen invloed.

Gezien het voorgaande kan worden vastgesteld dat de tijdelijke additionele stikstofdepositie als gevolg van het project geen meetbare en geen merkbare effecten heeft op de abiotiek, de vegetatie, de soortensamenstelling of de functie van H2120 – Witte duinen. De kwaliteit van het habitatype blijft onveranderd, de bestaande beheermaatregelen blijven effectief en er is geen enkele aanwijzing dat de instandhoudingsdoelstellingen worden ondermijnd. Er kan met zekerheid worden uitgesloten dat de tijdelijke extra stikstofdepositie van 0,01 mol N per hectare per jaar leidt tot significante negatieve effecten op de staat van instandhouding of op de instandhoudingsdoelstellingen van het habitatype H2120 – Witte duinen in het Natura 2000-gebied Manteling van Walcheren.

H2190Aom – Vochtige duinvalleien (open water), oligo- tot mesotrofe vormen

Het project leidt tot een tijdelijke stikstofdepositie van 0,01 mol N per hectare per jaar op H2190Aom. Dit betreft een zeer geringe waarde op een zeer kleine oppervlakte (0,48 ha) die 25% is van de totale oppervlakte van dit habitatype in dit Natura 2000-gebied.

De instandhoudingsdoelstelling in dit Natura 2000-gebied richt zich op behoud van de oppervlak en behoud van de kwaliteit.

De recente kwaliteit van het habitatype laat een overwegend positief beeld zien. Zowel het totale oppervlak als het oppervlak met goede kwaliteit is tussen T1 en T2 toegenomen, waarbij deze verbetering direct samenhangt met maatregelen zoals plagwerkzaamheden, het openmaken van verstruweelde valleien en intensivering van het beheer. Deze werkzaamheden hebben geleid tot het verwijderen van overtollige biomassa en struweel, waardoor de open waterlichamen opnieuw ruimte boden voor pioniergemeenschappen die kenmerkend zijn voor dit type. De typische soorten van het habitatype laten een wisselend beeld zien, maar in algemene zin is er sprake van stabiliteit tot toename. Ondanks deze positieve ontwikkelingen blijft het habitatype gevoelig voor stikstofdepositie. Basenminnende vegetaties in natte duinvalleien zijn sterk stikstofgelimiteerd en daarom zeer gevoelig voor atmosferische depositie.

Het beheer dat op dit moment wordt toegepast bestaat uit maaien en afvoeren, het verwijderen van struweel en exoten, en het opengooien van gedichte valleien. Deze maatregelen bevorderen openheid en voorkomen verruiging. Daarnaast zijn voor H2190A specifieke systeemherstelmaatregelen geformuleerd die betrekking hebben op terugdringing van stikstofdepositie vanuit bronnen buiten het Natura 2000-gebied. Deze maatregelen zijn aanvullend op overlevingsmaatregelen zoals optimalisatie van het maaibeheer en bestrijding van struweelvorming.

Voor H2190A is met name relevant dat het habitatype functioneert binnen een zeer dynamisch hydrologisch systeem. De aanwezigheid van permanent of langdurig oppervlaktewater, de rol van kwel en de gefluctueerde waterstanden in de duinvalleien leiden tot natuurlijke variatie die de vegetatie continu selecteert en verjongt. Deze processen zijn vele malen bepalender voor de kwaliteit en samenstelling dan marginale verschillen in atmosferische stikstofdepositie. De Natuurdoelanalyse geeft bovendien aan dat de abiotische randvoorwaarden voor dit type in de afgelopen jaren stabiel zijn gebleven, waarbij de zuurgraad, vochttoestand en het zoete karakter van het water voldoen aan de eisen voor een goede ecologische kwaliteit.

De tijdelijk extra depositie vanuit dit project is te klein om enige meetbare verandering te veroorzaken in nutriëntenbeschikbaarheid of in de competitie tussen pioniersoorten en mogelijke verdringende soorten. Ook vindt er geen waarneembare cumulatie plaats in de bodem of in het water, mede gezien het huidige beheer dat gericht is op het verwijderen van overtollige biomassa en daarmee het voorkomen van organische ophoping. Het huidige herstelbeheer vergroot bovendien de weerbaarheid van het habitatype tegen stikstofbelasting, doordat openheid, watergebonden dynamiek en het verwijderen van verruiging de kans op stikstofgestuurde successie tot dichte vegetaties minimaliseren.

Gelet op het bovenstaande kan met zekerheid worden geconcludeerd dat het project geen significante negatieve effecten zal veroorzaken op de instandhoudingsdoelstellingen voor H2190A – Vochtige duinvalleien (open water). De beperkte extra depositie leidt niet tot meetbare veranderingen in nutriëntenbeschikbaarheid, vegetatiesamenstelling of abiotische randvoorwaarden. De reeds ingezette beheer en herstelmaatregelen blijven effectief, en de natuurlijke hydrologische dynamiek vormt een robuuste buffer tegen effecten die met zo'n minimale depositietoename samenhang zouden kunnen vertonen. De instandhoudingsdoelstelling van behoud van oppervlakte en kwaliteit komt door het project op geen enkele wijze in het geding.

H2130C – Grijze duinen (heischraal)

Het project leidt tot een tijdelijk stikstofdepositie van 0,01 mol N per hectare per jaar op H2130C. Dit betreft een zeer geringe waarde op een zeer kleine oppervlakte (0,27 ha). Dit is 9,75% van de totale oppervlakte van habitatype H2130C in dit Natura 2000-gebied

De instandhoudingsdoelstelling in dit Natura 2000-gebied richt zich op behoud van de oppervlak en behoud van de kwaliteit. Wegens de kleine arealen en de hoge gevoeligheid voor vermessing en verzuring is het behoud van een lage voedselrijkdom en voldoende begrazingsdruk van groot belang, evenals het tegengaan van verdere successie richting gesloten struweel of bosvegetaties.

De natuurdoelanalyse geeft aan dat H2130C slechts zeer beperkt voorkomt binnen de Manteling van Walcheren en dat de kwaliteit veelal matig tot redelijk is, sterk afhankelijk van de mate van beheer en de lokale dynamiek.

De belangrijkste knelpunten voor dit habitatype zijn verruiging en vergrassing, die optreden wanneer beheer achterwege blijft, wanneer de begrazingsdruk te laag is of wanneer stikstofdepositie de voedselrijkdom doet toenemen. Omdat H2130C zich specifiek op sterk verzuurde en voedselarme zandgronden ontwikkelt, speelt verzuring een belangrijke rol in de condities waaronder dit type kan voortbestaan. De beperkte buffercapaciteit van het substraat maakt het type gevoelig voor verdere uitloging en daarmee samenhangende vegetatieverschuivingen. Binnen de Manteling van Walcheren wordt de ontwikkeling van heischrale grijze duinen bovendien beïnvloed door een afname van natuurlijke dynamiek. Gereduceerde verstuuving en het ontbreken van structurele zandaanvoer dragen bij aan versnelde successie naar struweel en bos. Waar begrazing ontbreekt, versnelt dit proces doordat grassen en houtige gewassen de open en schrale vegetatie verdringen. Het beheerplan geeft aan dat begrazing door konijnen, die historisch een belangrijke structuurbepalende rol speelden in het duinsysteem, nog niet volledig hersteld is. De huidige begrazingsdruk is ontoereikend om op eigen kracht vergrassing in heischrale duinen te beperken.

Gerichte beheermaatregelen zoals maaien, afvoeren van biomassa, begrazing met grote grazers, het verwijderen van opslag en ondiep plaggen worden in het beheerplan genoemd als noodzakelijke interventies om de schrale condities in stand te houden en successie tegen te gaan. Uit de natuurdoelanalyse blijkt dat op locaties waar dit beheer consequent is toegepast, betere structuren en meer kenmerkende vegetaties voorkomen. Echter, het beperkte oppervlak en de gevoeligheid van H2130C maken dat dit habitatype afhankelijk blijft van actief beheer om zijn kwaliteit te behouden.

Binnen het gebied wordt in het beheerplan vermeld dat stikstofdepositie in algemene zin een knelpunt is voor kalkarme en heischrale duinsystemen, maar dat de mate waarin dit in de Manteling van Walcheren doorwerkt afhankelijk is van lokale condities. Hoewel de kritische depositiewaarde voor dit type in delen van het gebied wordt overschreden, wordt de kwaliteit van het habitatype op diverse locaties behouden door effectief beheer.

Het open en schrale karakter van H2130C wordt bepaald door beheer, natuurlijke dynamiek en begrazingsdruk. De bijdrage van het project heeft geen invloed op deze factoren. Er is geen sprake van ruimtelijke ingrepen, veranderingen in hydrologie of veranderingen in beheervoorwaarden die de kwalitatieve ontwikkeling van het habitatype zouden kunnen beïnvloeden. De zeer beperkte tijdelijke depositietoename draagt niet bij aan extra verruiging of verzuring, en de bestaande succesierichting wordt hierdoor niet versneld. Er kan met zekerheid worden uitgesloten dat de tijdelijke projectbijdrage significante negatieve effecten heeft op de staat van instandhouding of de instandhoudingsdoelstellingen van H2130C – Grijze duinen (heischraal) binnen de Manteling van Walcheren.

H2190B – Vochtige duinvalleien (kalkrijk)

Het project leidt tot een tijdelijk stikstofdepositie van 0,01 mol N per hectare per jaar op H2190B. Dit betreft een zeer geringe waarde op een zeer kleine oppervlakte (0,25 ha) die 1,53% is van de totale oppervlakte van dit habitatype in dit Natura 2000-gebied.

De instandhoudingsdoelstelling richt zich op behoud van de oppervlak en behoud van de kwaliteit. Specifiek wordt ingezet op behoud van een hoge grondwaterstand, het tegengaan van verruiging en vergrassing en het behouden van open, soortenrijke vegetaties die kenmerkend zijn voor het habitatype.

Uit de natuurdoelanalyse blijkt dat H2190B in de Manteling van Walcheren slechts op beperkte schaal voorkomt, voornamelijk geconcentreerd op locaties waar de hydrologische omstandigheden gunstig zijn voor de ontwikkeling van kalkrijke duinvallei-vegetaties. Hoewel de kwaliteit van een deel van deze valleien als redelijk wordt beoordeeld, zijn er duidelijke knelpunten zichtbaar. Het beheerplan en de natuurdoelanalyse noemen dat zonder actief beheer verruiging, vergrassing en dichtgroeien met struweel kunnen optreden, wat leidt tot verlies van de open, vochtige structuur die voor dit habitatype essentieel is. Een belangrijk knelpunt betreft wijzigingen in de hydrologie. Verlaging van de grondwaterstand, vermindering van kwel, of veranderingen in de waterhuishouding als gevolg van drainage of droogte kunnen de basenrijkdom en de vochtcondities aantasten. Daarnaast spelen bodemdaling en verzuring een rol, vooral waar de buffercapaciteit van de bodem afneemt. Verzuring kan in kalkrijke duinvalleien leiden tot een verschuiving naar vegetaties die beter gedijen onder zuurdere omstandigheden, wat resulteert in verlies van kenmerkende basenminnende soorten.

Stikstofdepositie is een belangrijke aanvullende drukfactor voor dit habitatype. Volgens de natuurdoelanalyse en het beheerplan kan overbelasting met stikstof bijdragen aan versnelde vergrassing, veranderingen in vegetatiesamenstelling en afname van soorten die specifiek zijn voor

voedselarme, kalkrijke milieus. De kritische depositiewaarde wordt in delen van het gebied overschreden, waarbij verzuuring optreedt wanneer beheersmaatregelen ontbreken. Het beheer richt zich daarom op het behoud van open en soortenrijke valleien. Essentiële maatregelen zijn maaien en afvoeren van biomassa, het verwijderen van opslag van struweel, lokaal plaggen van verdichte zoden en het herstellen van hydrologische condities door het waar mogelijk tegengaan van verdroging of het vergroten van de waterretentie. De natuurdoelanalyse geeft aan dat deze maatregelen effectief zijn gebleken waar zij consequent worden uitgevoerd, en dat hiermee de karakteristieke vegetatiestructuur behouden blijft. De beperkte omvang van dit habitatype maakt echter dat het gevoelig blijft voor externe drukfactoren zoals stikstofdepositie en hydrologische verstoringen. Het beheer binnen de Manteling van Walcheren is zodanig ingericht dat door middel van maaien, het afvoeren van biomassa, plaggen en het verwijderen van opslag jaarlijks grote hoeveelheden stikstof uit het systeem worden onttrokken.

De bestaande knelpunten voor H2190B, zoals veranderingen in hydrologie, verzuuring, vergrassing en verzuring, worden niet significant beïnvloed door de minimale depositiebijdrage van het project. De bijdrage is te klein om deze structurele processen te versnellen of te versterken en heeft geen merkbare invloed op de vegetatiesamenstelling, de open structuur of de waterhuishouding van het habitatype. Op grond van deze overwegingen kan worden geconcludeerd dat de tijdelijke additionele stikstofdepositie van 0,01 mol stikstof per hectare per jaar geen negatieve effecten heeft op de kwaliteit, oppervlakte of functie van het habitatype H2190B binnen de Manteling van Walcheren.

H2130A – Grijze duinen (kalkrijk)

Het project leidt tot een tijdelijke stikstofdepositie van 0,01 mol N per hectare per jaar op H2130A. Dit betreft een zeer geringe waarde op een zeer kleine oppervlakte (0,19 ha), die 1,10% bedraagt van de totale oppervlakte van habitatype H2130A in dit Natura 2000-gebied.

De instandhoudingsdoelstelling in dit Natura 2000-gebied richt zich op behoud van de oppervlakte en behoud van de kwaliteit. De doelstelling is ingegeven door het feit dat het habitatype in het gebied het potentieel heeft om onder gunstige omstandigheden een stabiel en soortenrijk halfopen duinlandschap te vormen, mits successiedruk en vergrassing voldoende worden tegengegaan en de dynamiek op een aantal plaatsen behouden blijft.

Uit de natuurdoelanalyse blijkt dat de kwaliteit van het habitatype over het algemeen als goed wordt beoordeeld, hoewel lokaal sprake is van matige kwaliteit waar vergrassing, verzuuring of een toename van struweel optreedt. Deze lokale kwaliteitsvermindering is voornamelijk het gevolg van afnemende dynamiek en onvoldoende begrazing. Vergrassing treedt op wanneer geen maaibeheer of begrazing wordt toegepast, wat in delen van het gebied leidt tot dichtgroei van open vegetaties, het verminderen van de soortenrijkdom en het toenemen van ruigesoorten. Begrazing speelt een belangrijke rol bij het behouden van open en halfopen structuren. De terugkeer van de konijnenpopulatie in de afgelopen jaren heeft geleid tot een gedeeltelijk herstel van natuurlijke begrazing, maar de begrazingsdruk is nog niet volledig op het niveau dat nodig is om vergrassing en successie overal voldoende tegen te gaan. Daarnaast worden in delen van het gebied runderen en paarden ingezet om structuurrijke, halfopen duinvegetaties te behouden. Waar deze vormen van beheer ontbreken, wordt in het beheerplan aangegeven dat verzuuring en verbossing optreden, hetgeen de kwaliteit van het habitatype beperkt.

De abiotische omstandigheden voor H2130A worden over het algemeen als gunstig beoordeeld. De kalkrijke bodem en de aanwezigheid van lichte dynamiek in delen van het gebied zorgen ervoor dat verzuring minder snel optreedt dan bij kalkarme varianten. De voedselrijkdom binnen H2130A wordt medebepaald door atmosferische depositie van stikstof, maar de mate waarin dit leidt tot knelpunten verschilt per deelgebied. In de Manteling van Walcheren wordt de kritische depositiewaarde voor H2130A in bepaalde delen van het gebied overschreden, maar uit de natuurdoelanalyse blijkt dat de vegetatie ondanks deze overschrijding in overwegende mate een goede kwaliteit behoudt. Dit wordt toegeschreven aan het actieve beheer, dat succes en vergrassing tegengaat en de structuurrijkdom van het habitatype ondersteunt.

De belangrijkste knelpunten voor H2130A in de Manteling van Walcheren hebben betrekking op successie naar duindoornstruweel en bos, het dichtgroei van open delen door een afname van dynamiek, en onvoldoende begrazing. Stikstofdepositie vormt in dit Natura 2000-gebied vooral een factor die onder voorwaarden door beheer kan worden gecompenseerd. Het beheerplan en de Natuurdoelanalyse tonen aan dat gerichte maatregelen zoals maaien, begrazing, het verwijderen van

struweel en kleinschalige verstuvingsexcursies effectief bijdragen aan het behoud van de kwaliteit van H2130A.

Gelet op het bovenstaand kan worden vastgesteld dat de tijdelijke extra depositie van 0,01 mol stikstof per hectare per jaar geen meetbare invloed heeft op de vegetatiesamenstelling, de concurrentieverhoudingen, de bodemchemie of de structuur en functie van H2130A. De bestaande knelpunten binnen dit habitatype worden hierdoor niet versterkt, en de instandhoudingsdoelstellingen worden niet in gevaar gebracht. Het project veroorzaakt geen veranderingen in hydrologie, beheer of dynamiek en heeft derhalve geen ecologisch relevant effect op de factoren die de staat van instandhouding van dit habitatype bepalen. Er kan met zekerheid worden uitgesloten dat het project significante negatieve effecten heeft op de staat van instandhouding van H2130A – Grijs duinen (kalkrijk) binnen het Natura 2000-gebied Manteling van Walcheren.

H2190C – Vochtige duinvalleien (ontkalkt)

Het project leidt tot een tijdelijke stikstofdepositie van 0,01 mol N per hectare per jaar op H2190C. Dit betreft een zeer geringe waarde op een zeer kleine oppervlakte (0,08 ha) die 1,81% is van de totale oppervlakte van habitatype H2190C in dit Natura 2000- gebied.

De instandhoudingsdoelstelling in dit Natura 2000-gebied richt zich op behoud van de oppervlak en behoud van de kwaliteit. De nadruk ligt op het handhaven van hoge grondwaterstanden, het voorkomen van verzuuring en het behoud van soortenrijke vegetatie zonder dominantie van grassen of struweel, en het beperken van verdere verzuring of verstoring van het bodemprofiel. Omdat de ontkalking en verzuring sterk samenhangen met waterhuishouding en dynamiek in de duinen, speelt het behoud van hydrologische processen een centrale rol in de instandhouding van dit habitatype

De kwaliteit van de aanwezige ontkalkte valleien wordt op dit moment als matig beoordeeld. In delen van het gebied vindt verzuuring en vergrassing plaats, vooral waar beheersmaatregelen zoals maaien en afvoeren of verwijderen van opslag onvoldoende worden toegepast. Verzuring en verdere uitloging vormen daarnaast een structureel knelpunt. De bodemverzuring, veroorzaakt door zowel natuurlijke processen als door atmosferische depositie van stikstof, kan leiden tot versnelde afbraak van organisch materiaal en tot het vrijkomen van toxische ionen zoals aluminium. Dit proces wordt versterkt wanneer de buffercapaciteit van de bodem wordt overschreden. In ontkalkte valleien, waar de buffering van nature al gering is, kan verdere verzuring leiden tot verlies van kenmerkende vegetatie en tot dominantie van veenmossen en andere zuurminnende soorten die de biodiversiteit verarmen. Daarnaast speelt hydrologie een bepalende rol. Verlaging van de grondwaterstand, afgenomen kwel en verdroging kunnen ervoor zorgen dat natte pionierssituaties verdwijnen en dat verzuurde vegetaties ontstaan. De droge zomers van recente jaren hebben de kwetsbaarheid van dit habitatype benadrukt, waarbij sommige valleien sneller verdroogden dan voorheen en vegetatieveranderingen lieten zien die samenhangen met deze hydrologische fluctuaties.

Het beheer richt zich op het behouden of herstellen van open vochtige omstandigheden. In de Manteling omvatten deze maatregelen het maaien en afvoeren van biomassa, verwijderen van opslag en lokaal plaggen van verzuurde vegetaties. Deze ingrepen zorgen ervoor dat organische stof wordt verwijderd en dat de voedselen zuurgraadcondities zo veel mogelijk worden behouden. Waar nodig worden hydrologische maatregelen voorgesteld om kwel te behouden en water langer in de valleien vast te houden.

Voor dit habitatype is het relevant dat de belangrijkste risico's liggen in hydrologische veranderingen, natuurlijke verzuringsprocessen en verzuuring. Deze factoren worden niet beïnvloed door de tijdelijke additionele depositie van het project. De tijdelijke hoeveelheid stikstof is te gering om enige versnelling van verzuring of vegetatieontwikkeling te veroorzaken. Bovendien worden binnen het gebied al substantiële hoeveelheden stikstof afgevoerd via beheersmaatregelen zoals maaien en afvoeren, plaggen en verwijderen van opslag. Deze beheersmaatregelen worden niet beïnvloed door marginale variaties in stikstofdepositie van de grootte die in dit project voorkomen. Op grond van de aard en de omvang van de tijdelijke depositiebijdrage kan met zekerheid worden uitgesloten dat het project significante negatieve gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen van H2190C – Vochtige duinvalleien (ontkalkt).

Conclusie

Het bovenstaande betekent dat vanwege het project geen sprake is van significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van beschermde habitatypes en daarmee op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden.

Beoordeling van effecten op habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels

Hieronder wordt per relevant Natura 2000-gebied waarop een tijdelijke depositietoename wordt berekend onderbouwd wat de mogelijke effecten zijn op aangewezen habitatsoorten, broedvogels en niet-broedvogels. De leefgebieden van enkele van deze soorten zijn immers potentieel stikstofgevoelig.

Westerschelde & Saeftinghe

Dit Natura 2000-gebied is aangewezen voor zowel habitatrichtlijnsoorten als broedvogels en niet broedvogels.

Hierboven is onderbouwd en geconcludeerd dat er door de tijdelijke toename van stikstofdepositie vanuit dit project geen sprake kan zijn van wijzigingen in vegetatiesamenstelling, bodemchemische processen, structuurkenmerken of voedselbeschikbaarheid binnen het habitatype H1330B in dit Natura 2000-gebied. Daarmee worden ook de functies van dit habitatype voor habitatrichtlijnsoorten, broedvogels en niet-broedvogels, niet negatief beïnvloed. Leefgebieden, migratieroutes, rustplaatsen en voortplantingslocaties behouden volledig hun draagkracht en functioneren ongewijzigd. Significante negatieve effecten kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten.

Oosterschelde

Dit Natura 2000-gebied is aangewezen voor zowel habitatrichtlijnsoorten als broedvogels en niet broedvogels.

Hierboven is onderbouwd en geconcludeerd dat er door de tijdelijke toename van stikstofdepositie vanuit dit project geen sprake kan zijn van wijzigingen in vegetatiesamenstelling, bodemchemische processen, structuurkenmerken of voedselbeschikbaarheid binnen het habitatype H1330B in dit Natura 2000-gebied. Daarmee worden ook de functies van dit habitatype voor habitatrichtlijnsoorten, broedvogels en niet-broedvogels, niet negatief beïnvloed. Leefgebieden, migratieroutes, rustplaatsen en voortplantingslocaties behouden volledig hun draagkracht en functioneren ongewijzigd. Significante negatieve effecten kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten.

Manteling van Walcheren

Dit Natura 2000-gebied is enkel aangewezen voor habitatrichtlijnsoorten.

Hierboven is onderbouwd en geconcludeerd dat er door de tijdelijke toename van stikstofdepositie vanuit dit project geen sprake kan zijn van wijzigingen in vegetatiesamenstelling, bodemchemische processen, structuurkenmerken of voedselbeschikbaarheid binnen de geraakte habitatypes in dit Natura 2000-gebied. Daarmee worden ook de functies van dit habitatype voor habitatrichtlijnsoorten niet negatief beïnvloed. Leefgebieden, migratieroutes, rustplaatsen en voortplantingslocaties behouden volledig hun draagkracht en functioneren ongewijzigd. Significante negatieve effecten kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten.

Cumulatie

Bij vergunningverlening voor een project dient een beoordeling plaats te vinden van de cumulatieve gevolgen, indien het project afzonderlijk of in combinatie met andere projecten significante negatieve effecten kan hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied. Een omgevingsvergunning kan alleen verleend worden als het project afzonderlijk of in combinatie met andere projecten geen significante gevolgen heeft. Er zijn geen projecten bekend die vergund, maar nog niet uitgevoerd zijn en die een toename van stikstofdepositie tot gevolg hebben op dezelfde locaties als de tijdelijke projectbijdrage. De zeer geringe projectbijdrage van het project heeft daarom ook in cumulatie met andere projecten geen significant negatief effect.

Beoordeling ten aanzien van het provinciaal beleid voor wat betreft Natura 2000-gebieden

Het aangevraagde project wordt zodanig uitgevoerd dat er geen significante aantasting plaatsvindt van de wezenlijke kenmerken of waarden van de Zeeuwse beschermde natuur en onvermijdelijke verstoringen zo klein mogelijk worden gehouden. Naar ons oordeel is er geen strijdigheid met het Omgevingsplan Zeeland 2018 of met de Beleidsnota Natuurwetgeving.

C. Zienswijze(n)

Iedereen heeft van 27 mei tot en met 8 juli 2026 de mogelijkheid gehad om op het ontwerpbesluit hun zienswijze kenbaar te maken.

Op het ontwerpbesluit zijn geen zienswijzen binnengekomen zodat wij het ontwerpbesluit inhoudelijk ongewijzigd hebben vastgesteld.

D. Conclusies

U heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat met het uitvoeren van het aangevraagde project geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden. Evenmin leveren de voorgenomen activiteiten strijdigheid op met de overige genoemde wetsartikelen of het provinciaal beleid voor wat betreft Natura 2000-gebieden. Wij zijn op grond van bovenstaande overwegingen van mening dat de gevraagde omgevingsvergunning onder oplegging van voorschriften (onderdeel 1) verleend kan worden.

BIJLAGE 1 van toepassing zijnde artikelen uit stelsel Omgevingswet

Ow = Omgevingswet

Ob = Omgevingsbesluit

Bal = Besluit activiteiten leefomgeving

Bkl = Besluit kwaliteit leefomgeving

Omschrijving	Artikelen	Inhoud artikelen
Omgevingsvergunningplicht	Art. 5.1 lid 1 Ow	Artikel 5.1 Ow 1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten: e. een Natura 2000-activiteit
Bevoegdheid intrekken omgevingsvergunning	18.10, eerste en vierde lid Ow 8.103 eerste lid Bkl	Artikel 18.10 Ow 1. Het bevoegd gezag kan een beschikking geheel of gedeeltelijk intrekken als in strijd met die beschikking of met de voor de activiteit waarvoor de beschikking is gegeven, geldende regels is of wordt gehandeld. 4. Het bevoegd gezag kan een beschikking ook geheel of gedeeltelijk intrekken: a. als de beschikking is gegeven op basis van een onjuiste of onvolledige opgave van gegevens, b. in gevallen als bedoeld in artikel 5.37, derde lid: als de activiteit wordt verricht door een ander dan degene aan wie de omgevingsvergunning is verleend. Artikel 8.103 Bkl 1. Het bevoegd gezag trekt een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit in ieder geval in of wijzigt een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit in ieder geval, als dat nodig is ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.
Bevoegdheid GS om te beslissen	Artikel 5.10 lid 1 onder e Ow	Artikel 5.10 Ow 1. Bij algemene maatregel van bestuur worden voor de volgende activiteiten gevallen aangewezen waarin gedeputeerde staten op de aanvraag beslissen:

		e. Natura 2000-activiteiten en flora- en fauna-activiteiten
Afstemmen met ander bestuursorgaan (waaronder andere provincie of land)	Artikel 2.2 lid 1 Ow	Artikel 2.2 Ow 1. Een bestuursorgaan houdt bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden op grond van deze wet rekening met de taken en bevoegdheden van andere bestuursorganen en stemt zo nodig met deze andere bestuursorganen af
Doel van de wet	Artikel 1.3 Ow	Artikel 1.3 Ow Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang: a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, <u>ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur</u>, en b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.
Passende beoordeling plicht	Artikel 16.53c Ow	Artikel 16.53c Ow 1. Voor een plan of een project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn maakt het bestuursorgaan dat het plan vaststelt, de aanvrager van de betrokken omgevingsvergunning, of het bevoegd gezag voor het projectbesluit een passende beoordeling als bedoeld in artikel 6, derde lid, van die richtlijn, van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied. 2. In afwijking van het eerste lid hoeft geen passende beoordeling te worden gemaakt, als: a. het plan of het project een herhaling of voortzetting is van een ander plan of project, of b. het plan deel uitmaakt van een ander plan, mits voor dat andere plan of project een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren over de significante gevolgen van dat plan of project.

Alleen vergunningverlening indien uit passende beoordeling blijkt dat het kan	Artikel 8.74b Bkl (project)	Artikel 8.74b Bkl 1. Voor zover een aanvraag om een omgevingsomgevingsvergunning betrekking heeft op een Natura 2000-activiteit, wordt de omgevingsomgevingsvergunning alleen verleend als uit de passende beoordeling, bedoeld in artikel 16.53c, eerste lid, van de wet, de zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. 2. In afwijking van het eerste lid kan, ondanks het feit dat uit de passende beoordeling de vereiste zekerheid niet is verkregen, de omgevingsvergunning worden verleend, als is voldaan aan de volgende voorwaarden: a. er zijn geen alternatieve oplossingen;\ b. het project is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard; en c. de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft. 3. Als het project significante gevolgen kan hebben voor een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort in een Natura 2000-gebied, geldt, in afwijking van het tweede lid, onder b, de voorwaarde dat het project nodig is vanwege: a. argumenten die verband houden met de gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijke gunstige effecten; of b. andere dwingende redenen van groot openbaar belang, als de procedure van artikel 10.6d van het Omgevingsbesluit is toegepast.
Zorgplicht	11.6 Bal	Artikel 11.6 Bal 1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht: a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen

		worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen; b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd. 2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat: a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen; b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten; c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen; d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen; e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen
--	--	---

		maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoende voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.
--	--	--